

Focení, fotky a právo

Vít Kovalčík

FI MU, podzim 2016

Nejsem právník

- „Veškeré postavy v těchto slidech jsou smyšlené, podobnost je čistě náhodná...“
  - (tedy jak kdy)
- Vycházím z Autorského zákona, ale výklad může být složitější.
  - Snažím se, ale něco jsem mohl pochopit lehce nepřesně
  - A mnoho pasáží ani není jednoznačných
  - Často nutno posuzovat případ od případu

AZ většinou není složitý, ale...

- §21 AZ, bod 7
- "Vysílání díla pomocí družice se považuje za uskutečněné na území České republiky i tehdy, jestliže jsou signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určené k příjmu veřejností uvedeny na sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi, na území takového státu, který neposkytuje úroveň ochrany autorského práva alespoň srovnatelnou s ochranou podle tohoto zákona, na podnět vysílatele, který na území České republiky má umístěny své řídicí orgány, a taková srovnatelná ochrana není již poskytována na území státu, kde je umístěna stanice, ze které je přenos uskutečňován."
- 597 znaků, 1 věta

Většinou stačí používat hlavu

- 1997 - Milan Knížák – reklama Václavka a Dášěnka
- 1999 – Manželé Havlovi - půl milionu korun odškodné

Autorský zákon

- Předpis č. 121/2000 Sb.
- Autorské právo = Osobnostní + Majetkové

Klíčové otázky

- Co můžeme fotit?
- Jak svoje fotky můžeme používat?
  - A co ještě k tomu případně potřebujeme
- Jak můžeme nakládat s cizími fotkami?

Co můžeme fotit?

- Obecně veřejná místa, přírodu atd.
- Na soukromých pozemcích a některých státních může být focení zakázáno (= cedule)
  - Respektovat
  - Ale pořád **často** můžeme fotit ten pozemek (+ stavbu, ..., cokoliv), pokud stojíme mimo něj, na veřejném prostranství
- Pozor na focení jiných autorských děl
  - u nás OK („do práva autorského nezasahuje ten, kdo fotografií zaznamená ... dílo, které je ... na veřejném prostranství“ §33 AZ)
  - jinde to tak být nemusí

Fotky cizích děl

- Pod to spadají i cizí některé významné stavby!
  - OK jen jako reportážní foto
- Eiffelovka ve dne ANO, v noci NE

A co focení lidí?

- Legální a morální pohled
- §12 Občanského zákoníku:
  - „ ... , obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity **jen s jejím svolením.**“
  - Výjimky:
    - úřední použití, zpravodajství, vědecké a **umělecké účely** (???) (Svoboda uměleckého projevu?)
    - Nicméně: „Ani takové použití však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby.“

Focení policistů

- Policista nevystupuje jako soukromá fyzická osoba, takže dokumentace jejich jednání není bráno jako zásah do osobnostních práv.
  - (Ministerstvo vnitra / stránky Policie Brušperk)

Focení lidí v USA

- Na veřejném prostranství není souhlas potřeba.

- Dobrý přehled různých zemí:

http://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Photographs_of_identifiable_people

Smlouva aneb Model release

- Model release = smlouva mezi fotografem a modelkou
=> jak se mohou fotky použít
- pro objekty Property release
- velmi vhodné při komerčním využití fotek,
někdy zcela nezbytné (fotobanky)

Odbočka: Fotobanky

- (stock, microstock)
- Fotografové posílají fotky, designéři a grafici si je kupují, fotograf má provizi.
- Fotografové investují spoustu peněz do výbavy, spoustu času do zpracování fotek
- A pak fotku někdo ukradne, použije...
  - a ještě argumentuje, že na internetu je vše všech a zdarma
- Z fotobank se těžko krade (vodoznaky), ale od těch, kteří si fotku koupili, už to jde snadno

Jak svoje fotky můžu používat?

- Zveřejnit, prodat licenci na použití atd.
- Cizí díla mohu fotit jen pro osobní potřebu (§ 30 AZ)
- Zveřejňovat mohu fotky pořízené na veřejných místech, lidi se souhlasem
- Výjimky: Použití úřední, zpravodajské, vědecké, vzdělávací (přednáška), školní představení, interní použití studentského díla školou, katalogová licence

Něco z praxe

- Rekonstrukce bitvy u Slavkova
  - vlastní fotky jen pro sebe

Použití cizích fotek

GUEWER 途尔 | NBA
LITHIUM TRAM 锂电车

捷克总统座驾!

Handwritten signature and date: 2.3.2012

☎ 86650728

中国锂电车首选品牌

宁波途尔车业有限公司 地址：宁波骆驼机电工业园区

The advertisement features a photograph of an elderly man with glasses and a mustache, wearing a blue jacket and white trousers, riding a bicycle on a green lawn. The background shows a large green arrow pointing upwards and the word 'No' in large, 3D letters. The overall scene is set against a backdrop of a green hill and a blue sky.

iDnes.cz
23.11.2012

Použití cizích fotek

- **VŽDY JEN SE SOUHLASEM AUTORA**
- Každá fotka má autora
  - autor může být anonymní nebo pseudonymní, pak ho někdo zastupuje
    - (do 70 let od zveřejnění se může k dílu přihlásit oficiálně)
- Autoři mohou svá díla dát volně k použití
  - obvykle CC licence (CC-BY, CC-BY-NC-SA, ...)
  - ale i tak mohou klást omezení
    - často nekomerční použití + uvedení původního autora
- Jak poznáme, že na web to dal skutečný autor?
  - těžko :(
  - Google Search By Image pomáhá

Použití cizích fotek

- Po smrti autora:
  - 70 let po smrti autora majetková práva zanikají, potom jsou fotky použitelné volně
    - ale musí být uveden autor (§ 11 AZ, bod 5)
    - jen užití nesnižující hodnotu díla (§ 11 AZ, bod 5)
- Zajímavost:
  - pokud dílo nezveřejníte a 70 let po Vaší smrti ho někdo najde a zveřejní, pak má majetková práva on (ale jen na 25 let)

Kde sehnat fotky

- **Fotobanky**
  - vysoká kvalita, téměř 100 % bezpečné pro použití
  - musí se zaplatit
  - různé použití podle licence
- **Free fotobanky**
  - nižší kvalita, ale zdarma
  - někde fotky může nahrát kdoholiv (i zloděj)
  - sxc.hu, pixabay.com další (Use the Google, Luke)
  - Nutné číst licenci!
- Flickr atd. s označením CC – riziko
- NASA, ESA mají fotky téměř zdarma!

Ověřovat

- Google hledání s parametrem „licence“ taky není spolehlivé
- Jsou fotky opravdu zdarma?
  - Google Search By Image

Zdroj

- "zdroj internet", "zdroj Google"... @!#% ???
- (Podle mě) Jméno autora, webový odkaz
<https://www.flickr.com/photos/hpskurdal/15975179211/>
a ne
flickr.com

„Vodoznak“

- (§ 44 AZ) Neoprávněným zásahem do práva autorského je i odstranění nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci práv k dílu.
  - (plus § 11, bod 2 – Nedotknutelnost díla)
- Nicméně označování fotek není potřeba
  - Fotka je **automaticky** autorsky chráněna
- K čemu tedy vodoznaky:
  - aby si i neznalí tušili, že použitím jde o krádež
  - aby krádež byla složitější
  - reklama

- 25.11.2013:
  - <http://www.lupa.cz/clanky/za-fotky-ukradene-z-twitteru-dostane-fotograf-od-afp-a-getty-1-2-milionu-usd/>
- Použití cizích fotek v ČR – vymahačská firma LogiCall

Vyfocená opice

- Wikimedia / PETA vs David Slater

